

بخش ششم: رقابت و منع انحصار در عرصه‌های مختلف

هدف کلی

افزایش توانایی تحلیل مدیران سیاسی در خصوص ترکیب اعضاء، وظایف و اختیارات و تصمیمات شورای رقابت و منع انحصار

اهداف رفتاری

پس از مطالعه این بخش، فراگیران قادر خواهند بود:

- ۱- ترکیب اعضا شورای رقابت را نام برده و توضیح دهند.
- ۲- وظایف و اختیارات شورای رقابت را توضیح دهند.
- ۳- محدوده تصمیمات شورای رقابت را شرح دهند.

۶-۱- شورای رقابت

۶-۱-۱- ترکیب اعضاء شورای رقابت

ترکیب اعضای این شورا شامل ۱۵ نفر عضو متشکل از دو قاضی، دو اقتصاددان، دو حقوقدان، دو متخصص تجارت، یک صاحب‌نظر صنعت، یک صاحب‌نظر امور زیربنایی، یک متخصص مالی، دو نماینده از جانب اتاق‌های تعاون و بازرگانی و صنایع و معادن ایران و نهایتاً سه نماینده مجلس شورای اسلامی است. اعضای شورا برای یک دوره شش ساله منصوب می‌شوند. و دوره انتصاب قضات عضو دو سال است و رییس آن نیز از میان اقتصاددانان عضو انتخاب می‌شود. شورا نهادی کاملاً مستقل و غیر دولتی است و هیچ یک از اعضای آن را نمی‌توان برخلاف میل او از عضویت برکنار کرد مگر آن‌که به تشخیص دو سوم اعضا، ناتوانی در انجام وظایف محوله، احراز شود یا اهلیت استیفای وظایف از دست برود، بیش از دو ماه متوالی و یا سه ماه غیر متوالی در هر سال غیبت غیرموجه با تشخیص اکثریت اعضا داشته باشد، به محکومیت قطعی به دلیل انتشار اطلاعات داخلی شرکت‌ها و سوء استفاده از آن محکوم شود و یا این‌که محکومیت‌های ماده ۵۳ قانون محکوم یا مرتکب نقض تکالیف و محدودیت‌های ماده ۶۸ و تخطی از مواد ۷۵ و ۷۶ قانون شده باشد. (سایت اصل ۴۴ قانون اساسی)^۱

۶-۱-۲- وظایف و اختیارات شورای رقابت

شورای رقابت دارای اختیارات و وظایف گسترده‌ای است و به طور خلاصه این اختیارات عبارتند از:

- ۱- تشخیص مصادیق رویه‌ای ضدرقابتی
- ۲- ارزیابی وضعیت و تعیین محدوده بازار کالا و خدمات
- ۳- ابلاغ دستورالعمل و راهنماهای تسهیل رقابت و منع انحصار
- ۴- تصویب دستورالعمل‌های تنظیم قیمت، مقدار و شرایط دسترسی به بازار کالاها و خدمات انحصاری
- ۵- پیشنهاد تشکیل نهادهای تنظیم‌کننده بخشی در حوزه کالا یا خدمتی خاص در انحصارات طبیعی و اعضای این نهادها به هیئت وزیران

^۱ <http://asl44.mefa.ir>

۶- ایفای سمت شاکی در کلیه جرایم ضدرقابتی و درخواست از دادگاه صلاحیتدار برای رسیدگی و جبران خسارات وارده به منافع عمومی تقسیم کرد. البته انجام بازرسی از شرکت‌ها و بنگاه‌ها برای رسیدگی به دعاوی و پرونده‌ها و صدور اجازه تفتیش و ورود به اماکن، انبارها، وسایل نقلیه، رایانه‌ها و صدور جواز بازرسی از فعالیت‌های اقتصادی، دفاتر و سایر اوراق، همچنین اختیار حضور در مجامع عمومی و جمع‌آوری اطلاعات از جمله مصوبات هیئت مدیره راساً یا از طریق اشخاص متخصص واجد صلاحیت، بنا به حکم قاضی عضو شورای رقابت از جمله دیگر وظایف و اختیارات شورا است.

انجام تحقیق شامل احضار مشتکی عنه و انجام تحقیقات از او، احضار شهود و یا هر شخص حسب ضرورت و همچنین درخواست گزارش، اطلاعات و مدارک و مستندات و سوابق از اشخاص راساً یا از طریق اشخاص متخصص واجد صلاحیت، بنا به صدور حکم توسط قاضی عضو شورا، رسیدگی به رویه‌های ضدرقابتی راساً یا بر اساس شکایت هر شخص حقیقی یا حقوقی از جمله دادستان کل، دادستان محل، دیوان محاسبات کشور، سازمان بازرسی کل کشور، نهادهای تنظیم‌کننده بخشی، سازمان‌ها و نهادهای وابسته به دولت، تشکل‌های صنفی، انجمن‌های حمایت حقوق مصرف‌کنندگان و دیگر سازمان‌های غیردولتی هم وظایف دیگر شورا است. (رونق، ۱۳۸۷)^۱

۶-۱-۳- تصمیمات شورای رقابت

هر گاه شورای رقابت حسب انجام وظایف، ارتکاب اعمال ضدرقابتی را احراز کند، می‌تواند این تصمیمات را بگیرد:

- ۱- دستور به فسخ هر نوع قرارداد، تفاهم و توافق متضمن رویه ضدرقابتی
- ۲- دستور به توقف هر رویه ضدرقابتی یا عدم تکرار آن
- ۳- دستور به عزل مدیرانی که برخلاف حکم ماده (۴۶) قانون (تصدی سمت همزمان به منظور اخلال در رقابت) انتخاب شده‌اند
- ۴- دستور به واگذاری سهام یا سرمایه بنگاه‌ها که برخلاف ماده (۴۷) قانون (تملک به منظور اخلال در رقابت) حاصل شده است

^۱ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، انتشارات فرمنش، ص ۶۲

- ۵- الزام به تعلیق یا دستور به ابطال هر نوع ادغام بنگاه‌ها یا تجزیه بنگاه‌های ادغام شده که آثار اخلاقی در رقابت در بازار داشته باشد
- ۶- دستور استرداد اضافه درآمد یا توقیف اموال ناشی از عمل ضد رقابتی از طریق مراجع ذیصلاح قضایی
- ۷- دستور عدم فعالیت در زمینه خاص یا منطقه خاص
- ۸- دستور به اصلاح اساسنامه، مصوبات مجامع عمومی و هیات مدیره
- ۹- الزام رعایت حداقل عرضه و دامنه قیمتی در شرایط انحصاری
- ۱۰- تعیین جریمه نقدی در صورت ارتکاب اعمال ضد رقابتی تا سقف یک میلیارد ریال
- شایان ذکر است افراد صنفی مشمول قانون نظام صنفی که به عرضه جزیی (خرده فروشی) کالاها و خدمات می‌پردازند، از شمول رسیدگی توسط شورای رقابت مستثنی هستند و مشمول احکام فصل نهم قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی نیستند. (روتق ۱۳۸۷)^۱

۶-۱-۴- شرایط انتخاب اعضاء

- ۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران.
- ۲- دارا بودن حداقل چهل سال سن.
- ۳- دارا بودن مدرک دکترای معتبر برای اعضاء صاحب نظر اقتصادی و حقوقدان و حداقل مدرک کارشناسی برای صاحب نظران تجاری و صنعتی و خدمت زیربنایی و مالی.
- ۴- نداشتن محکومیت‌های موضوع ماده (۶۲) مکرر قانون مجازات اسلامی و یا محکومیت قطعی به ورشکستگی به تقصیر یا به تقلب.
- ۵- دارا بودن حداقل ده سال سابقه کار مفید و مرتبط.
- ۶- نداشتن محکومیت قطعی انتظامی از بند «د» به بالا موضوع ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری (مصوب ۱۳۷۲/۹/۷)
- تبصره - به استثناء قاضی، بازنشسته بودن افراد مانع انتخاب نخواهد بود.

^۱ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، انتشارات فرمنش، ص ۶۴

ماده ۵۴ - به منظور انجام امور کارشناسی و اجرایی و فعالیت‌های دبیرخانه‌های شورای رقابت، مرکز ملی رقابت در قالب مؤسسه‌ای دولتی مستقل زیر نظر رئیس جمهور تشکیل می‌شود که تشکیلات آن به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیأت وزیران تعیین می‌شود. تغییرات بعدی تشکیلات مرکز ملی رقابت با پیشنهاد شورای رقابت و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران خواهد بود.

تبصره ۱- رئیس شورای رقابت، رئیس مرکز ملی رقابت نیز می‌باشد.

تبصره ۲- در تأمین نیروی انسانی مورد نیاز مرکز ملی رقابت اولویت با کارکنان رسمی و پیمانی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌ها و مؤسسات دولتی است.

تبصره ۳- آیین‌نامه تشویق اعضاء شورای رقابت و کارکنان مرکز ملی رقابت به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۵۵ - دوره تصدی، اشتغال و رویه یا نحوه رسیدگی به تخلفات اعضاء شورای رقابت به شرح زیر است:

۱- دوره تصدی عضو قاضی دو سال و سایر اعضاء شش سال است و انتصاب مجدد آنان برای عضو قاضی دو دوره و برای سایر اعضاء یک دوره دیگر مجاز خواهد بود.

۲- دوره تصدی کسانی که به دلایلی جانشین اعضاء شورا می‌شوند، به میزان بقیه دوره تصدی عضو قبلی خواهد بود.

۳- اعطاء مأموریت به کارمندان دولت و قوه قضائیه برای عضویت آنان در شورا و هیأت تجدیدنظر الزامی است.

۴- اشتغال رئیس و اعضاء شورای رقابت به صورت تمام وقت است. افراد مذکور نمی‌توانند همزمان شغل و یا مسئولیت دیگری در بخش عمومی، خصوصی یا تعاونی داشته باشند.

تبصره - اعضاء هیأت علمی دانشگاه‌ها در صورتی که حداکثر به اندازه ساعات موظف تدریس کنند و اعضاء مذکور در اجزاء (۸)، (۹) و (۱۰) بند (الف) ماده (۵۳) این قانون از شمول این بند مستثنی هستند.

۵ - به تخلفات اعضاء شورای رقابت و هیأت تجدیدنظر، به جز قاضی منتخب رئیس قوه قضائیه و نیز کارمندان مرکز ملی رقابت برابر مقررات قانون نحوه رسیدگی به تخلفات اداری و به تخلفات قاضی منتخب رئیس قوه قضائیه، طبق مقررات قانونی در دادرها و دادگاه‌های انتظامی قضات رسیدگی خواهد شد.

۶-۱-۵- تضمین موقعیت شغلی اعضاء شورا و نحوه استقلال آن‌ها

۱- هیچ یک از اعضاء شورای رقابت را نمی‌توان برخلاف میل او از عضویت در شورا برکنار کرد مگر در موارد

زیر:

الف) ناتوانی در انجام وظایف محوله به تشخیص دو سوم اعضاء شورا.

ب) محکومیت‌های مذکور در جزءهای «۳» و «۵» بند «ب» ماده (۵۳) این قانون.

ج) محکومیت قطعی به دلیل سوءاستفاده از مقررات مواد (۷۵) و (۷۶) این قانون.

د) از دست دادن اهلیت استیفاء.

ه) غیبت غیرموجه بیش از دو ماه متوالی و سه ماه غیرمتوالی در هر سال از حضور در شورا، با تشخیص اکثریت اعضاء شورای رقابت.

و) نقض تکالیف و محدودیت‌های موضوع ماده (۶۸) این قانون و تخطی از مقررات موضوع مواد (۷۵) و (۷۶) به تشخیص اکثریت اعضاء شورای رقابت.

۲- در صورت کناره‌گیری داوطلبانه یا فوت هر یک از اعضاء شورا و همچنین در صورت بروز موجبات عزل به نحو مذکور در فوق، مراتب همراه با دلایل و مدارک و مستندات مربوط حسب مورد توسط رئیس شورا یا نایب رئیس وی به مرجع انتصاب‌کننده عضو، جهت انتصاب عضو جانشین اعلام می‌شود. مرجع مزبور مکلف است حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ وصول تقاضا، در چهارچوب ماده (۵۳) این قانون، عضو جانشین را انتخاب و به شورای رقابت معرفی کند.

۳- اعضاء شورای رقابت را نمی‌توان به دلیل اتخاذ تصمیمات در چهارچوب وظایف قانونی و یا اظهاراتی که به استناد قانون می‌کنند، تحت تعقیب قرار داد.

۴- شورای رقابت در رسیدگی و تصمیم‌گیری مطابق مقررات این فصل از استقلال کامل برخوردار است.

ماده ۵۷ - جلسات شورا با حضور دو سوم اعضاء و به ریاست رئیس و در غیاب او نایب رئیس رسمیت خواهد داشت. تصمیمات شورا با رأی اکثریت اعضاء صاحب رأی مشروط بر آن که از پنج رأی کمتر نباشد معتبر

خواهد بود و تصمیمات شورا درخصوص ماده (۶۱) این قانون در صورتی اعتبار خواهد داشت که رأی حداقل یک قاضی عضو نیز در آن مثبت باشد. (رونق، ۱۳۸۷)^۱

^۱ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، انتشارات فرمنش، ص ۵۸

بخش هشتم: اقدامات ضروری جهت تحقق سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی

هدف کلی

افزایش توانایی تحلیل مدیران سیاسی در خصوص اقدامات ضروری جهت تحقق کلی اصل (۴۴) قانون اساسی

اهداف رفتاری

پس از مطالعه این بخش، فراگیران قادر خواهند بود:

۱- اقدامات ضروری نهادهای مختلف را در جهت تحقق کلی اصل (۴۴) قانون اساسی ذکر کنند.

۸-۱- وظایف دست‌اندرکاران و نقش آفرینان

ابلاغ سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی گامی بلند در راستای ایجاد تحولی بنیادی در ساختار اقتصاد کشور است که طی یکی دو قرن اخیر به بهانه‌های مختلف گرفتار تصدی‌گری روزافزون دولت‌ها بوده است. تحقق این سیاست‌ها به معنی سپردن تصدی، بخش عمده‌ای از اقتصاد کشور به دست مردم است که پیامد آن به گواهی تجربه‌های مشابهی که در جهان شده است، افزایش کارآمدی و بالندگی اقتصاد ملی خواهد بود.

آغاز چنین دگرگونی بزرگی، برخی از دست‌اندرکاران اقتصادی و سیاسی وضع موجود را دستخوش هراس و دلواپسی می‌کند و آنان را خواسته و ناخواسته به واکنش‌های مقاومت گونه می‌کشاند. مقاومت طبیعی جامعه در برابر تغییر نیز زمینه تصدی این واکنش‌ها را فراهم می‌سازد به گونه‌ای که اگر برای فرونشاندن این مقاومت‌ها چاره‌اندیشی نگردد، فرآیند اجرای سیاست‌ها کند و حتی متوقف می‌گردد. لذا برای زمینه‌سازی این حرکت عظیم و برای تسهیل موفقیت آن ضروری است که با تمامی دست‌اندرکاران و نقش آفرینان، تعاملی سازنده صورت پذیرد و مشارکت جدی همه‌ی آنان برای تحقق این امر بزرگ جلب گردد. هیچ دلیلی وجود ندارد که به ذی‌نفعان فعلی در این فرآیند زیان برسد بلکه دلایل روشنی وجود دارد که تمامی جامعه از تحقق اقتصادی مردم سالار بهره‌مند خواهند شد. وقتی سفره کوچک، سهم اندک است و سهم اکثریت ناچیز، وقتی سفره گسترده و پر نعمت می‌گردد، سهم همه افزون می‌شود و حتی ذی‌نفعان خاص هم سهم بیشتری می‌برند. چنان‌چه ابن خلدون متفکر مسلمان قرن هشتم هجری گفته است: اگر دولت تجارت کند، دولت ضعیف و مردم فقیر می‌شوند و اگر مردم تجارت کنند، مردم غنی و دولت قوی می‌شود. آن‌چه این متفکر روشنفکر مسلمان، قرن‌ها پیش گفته امروزه نصب‌العین جوامع پیشرفته بشری و مهمترین عامل شکوفایی و بالندگی اقتصاد جهانی است.

هر یک از دست‌اندرکاران باید در این فرآیند مسئولیتی فراخور حال و متناسب با مسئولیت و اختیارات قانونی‌شان بپذیرند که در این گزارش تحت عنوان اقدامات ضروری آمده است. در عین حال تمامی دست‌اندرکاران و نقش آفرینان باید اقدامات زیر را که از جهاتی مشابه و مشترک است انجام دهند:

- ۱- مبانی ارزشی (دینی، فلسفی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی) مورد نظر خویش را درباره اجرای این پروژه ملی، تعیین و اعلام کنند تا چنانچه در حین اجرای فرآیند مشکلاتی پیش آید تردید و هراس ایجاد نگردد، زیرا پای‌بندی به ارزش‌ها مهمترین سنگر پایداری در برابر مشکلات و ناملايمات است. همچنین اعلام مبانی ارزشی ذی‌نفعان مختلف به زبان خوددشات بر ژرفای پای‌بندی عمومی به ارزش‌ها خواهد افزود.
- ۲- در جهت ایجاد یک عزم ملی و در پی آن جلب حمایت عمومی به هر طریق ممکن تلاش و تبلیغ کنند.
- ۳- قوانین و مقرراتی را که مانع کار، تشخیص می‌دهند را خود شناسایی نموده و برای حذف و اصلاح آن‌ها از مجاری قانونی اقدام نمایند.
- ۴- قوانین و مقرراتی را که خود برای بهبود و تسهیل کارها ضروری می‌دانند، تدوین نمایند و از مجاری قانونی برای تصویب آن‌ها اقدام کنند.
- ۵- هزینه‌های کوتاه مدت را در برابر کسب منافع بلندمدت بپذیرند.
- ۶- از شتاب‌زدگی و ناشکیبایی پرهیزند و دیگران را نیز به این پرهیز توصیه کنند.

۲-۸- فهرست کلی اقدامات ضروری

۱-۲-۸- رهبری

- الف) بیان مبانی فلسفی و دینی حاکم بر توسعه فعالیت‌های غیردولتی
- ب) تشویق صدا و سیما و رسانه‌های حکومتی به تبلیغ فلسفه و مزایای توسعه فعالیت‌های غیردولتی
- پ) حمایت صریح از توسعه فعالیت‌های غیردولتی در برابر مخالفت‌های غیراصولی
- ت) ابلاغ معیارهای کلی برای اندازه‌گیری موفقیت فرآیند
- ث) دریافت گزارش‌های منظم از پیشرفت کار طبق معیارهای ابلاغ شده و صدور اوامر مقتضی برای حذف موانع و تسریع حرکت
- ج) الزام دولت به تعیین و اعلام برنامه زمانی اجرای کامل سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی
- چ) تشکیل و اداره شورای عالی نظارت بر اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی مرکب از روسای سه قوه، رئیس تشخیص مصلحت، دبیر شورای نگهبان، دبیر شورای عالی امنیت ملی، رئیس کل بانک مرکزی، رئیس

صدا و سیما، روسای اتاق‌های بازرگانی تهران و ایران، رئیس اتاق تعاون، دونفر از مدیران اقتصادی از بخش خصوصی، دادستان کل کشور

۸-۲-۲- قوه قضائیه

- الف) تخصصی کردن شعبه‌هایی از دادگاه برای رسیدگی به مسائل واگذاری
- ب) تاسیس دادستانی ویژه مسائل اجرایی سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی برای حمایت از بخش خصوصی و تعاونی در برابر تعرض احتمالی
- پ) آموزش مبانی فلسفی، دینی و قانونی توسعه فعالیت‌های غیردولتی به تمامی دست‌اندرکاران
- ت) تبیین و توضیح و ترویج اصل برائت در شرع مقدس و اصول (۳۷) و (۱۶۹) قانون اساسی
- ث) اهتمام بیشتر قوه قضائیه به حفظ و رعایت حقوق فردی شهروندان از جمله اعاده حیثیت
- ج) انتقال وظایف دادگاه‌های انقلاب در حوزه مسائل اقتصادی به دادگاه‌های عمومی
- چ) سالم‌سازی فضای اقتصادی از طریق بهینه‌سازی امر بازرسی به نحو اثربخش و رسیدگی به خطاهای محتمل مجریان بر اساس عرف و کارشناسی و مقتضیات اجرایی
- ح) استفاده حداکثر از ظرفیت‌های کارشناسی اتاق‌های بازرگانی در ارجاع پرونده‌های اقتصادی به داوری

۸-۲-۳- مجمع تشخیص مصلحت نظام

- الف) تدوین معیارهای کلان و قرارگاه‌هایی برای نظارت بر پیشرفت اجرای فرایند
- ب) دریافت مستمر گزارش پیشرفت کارها و واکنش مناسب در برابر موفقیت‌ها و ناکامی‌ها
- پ) ارائه گزارش‌های دوره‌ای از نحوه اجرای سیاست‌های کلی به شورای عالی نظارت
- ت) توجه جدی به الزامات سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی در تدوین سیاست‌های کلی نظام و سیاست‌های کلی برنامه‌ریزی توسعه و اعلام نظر در موارد اختلافی مجلس و شورای انقلاب

۸-۲-۴- شورای نگهبان

- الف) تبیین مبانی دینی و قانونی خصوصی‌سازی و صدور بیانیه‌های روشن‌گر در این خصوص

ب) توجه ویژه به سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی در اعلام نظر نسبت به مصوبات قانونی مجلس

۸-۲-۵- مجلس شورای اسلامی

الف) تصویب لایحه سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی

۸-۲-۶- دولت

الف) تدوین لایحه سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی

ب) تدوین و اعلام ضرورت‌ها و توجیحات اجتماعی، اقتصادی و سیاسی آزادسازی و خصوصی‌سازی

پ) تهیه و اعلام برنامه زمان‌بندی اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی ظرف مدت ۶ ماه

ت) حذف مقررات و بخشنامه‌های مانع و دست و پاگیر

ج) تدوین و ابلاغ شیوه‌نامه‌ها و مقررات تسهیل‌کننده فرآیند

چ) متوقف نمودن ارجاع کار به پیمانکاران و مشاوران دولتی و شبه دولتی از ابتدای سال ۱۳۸۷

۸-۲-۷- تشکل‌های بخش خصوصی و مردم نهاد

الف) تشکیل شرکت‌های متعدد سرمایه‌گذاری به منشور آسان‌سازی و آگذاری‌ها

ب) تلاش برای جذب سرمایه‌های ایرانیان مقیم خارج از کشور

پ) تلاش برای جلب مشارکت خارجیان برای سرمایه‌گذاری از کشور

ت) تقویت و توسعه تشکل‌های صنفی و حرفه‌ای

ج) ارائه کمک‌های مالی و اطلاعاتی به دانشگاه‌ها و رسانه‌های عمومی برای توسعه تفاهم اجتماعی در مورد

آزادسازی و خصوصی‌سازی

چ) تلاش برای توسعه نقش نهادهایی مانند اتاق‌های بازرگانی، اتاق معادن و انجمن‌های صنفی و حرفه‌ای و

کارفرمایی، در تصمیم‌سازی‌های قانونی و اجرایی

۸-۲-۸- تشکل‌های کارگری

- الف) نقد آزاد و منصفانه فرآیند خصوصی‌سازی و اعلام منافع و مشکلات آن
- ب) تدوین و پیشنهاد مناسب‌ترین شیوه‌ها برای اجرای فرآیند به گونه‌ای که کمترین هزینه را بر افسار محروم تحمیل کند.
- پ) بهره‌گیری از دانشگاه‌ها و محافل تخصصی برای بررسی و تدوین نظرها و پیشنهادهای تشکل‌ها به روش‌های علمی و سازنده

۸-۲-۹- رسانه‌ها

- الف) فراهم آوردن زمینه گفتگوی آزاد در چارچوب موازین علمی و نظری برای کالبد شکافی فرایند آزادسازی و خصوصی‌سازی
- ب) آماده کردن جامعه برای پذیرفتن تغییرات سازمانی و جابه‌جایی‌های بزرگ نیروی انسانی
- پ) آماده کردن جامعه برای پذیرفتن فلسفه مردم‌سالاری به جای فلسفه دولت‌سالاری
- ت) آماده کردن مسئولان در رده‌های مختلف برای پذیرفتن هزینه‌های سیاسی و مالی کوتاه مدت اجرای فرایند که برای دستیابی به منافع عمومی بلندمدت اجتناب‌ناپذیر است.
- ج) توصیه‌های سازنده به جامعه برای دوراندیشی و پرهیز از شتاب‌زدگی و ناشکیبایی در رویارویی با تحولات ناشی از اجرای فرآیند
- د) کمک به شفاف‌سازی ضوابط، معیارها و شیوه‌های اجرای فرآیند که گامی ضروری برای تضمین سلامت کارهاست

۸-۲-۱۰- حوزه، دانشگاه و دیگر سامانه‌های اندیشه‌ساز

- الف) نقد روشنگرانه فرآیند واگذاری و آزادسازی
- ب) تدوین و اعلام مبانی نظری و علمی اقتصادی مردم‌سالار و اشاعه‌ی تحقیقات در این زمینه
- ج) فراهم نمودن زمینه‌های ذهنی جامعه برای پذیرش هزینه‌های مترتب بر فرآیند

۸-۲-۱۱- روحانیت

- الف) تبیین مبانی دینی و فلسفی اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی در سطوح گسترده
- ب) آماده‌سازی اذهان و تقویت باورها و اطمینان مردم برای پذیرش اقتصاد مردم سالار
- پ) تشویق مردم به سرمایه‌گذاری هر چه بیشتر در شرایط، گذار از اقتصاد دولتی به اقتصاد آزاد و مردمی

۸-۲-۱۲- احزاب و گروه‌های سیاسی

- الف) ایفای نقش فعال به عنوان تصمیم‌سازان در حوزه‌های اجرایی، قانون‌گذاری و قضایی و ایفای نقش بهینه‌یاز در کسیر تحقق و پیاده‌سازی سیاست‌های اصل (۴۴) قانون اساسی
- ب) برگزاری همایش‌های گوناگون برای نقد و بررسی چگونگی روند آزادسازی و خصوصی‌سازی
- پ) پرهیز از هر گونه سیاسی‌کاری و جلوگیری از سیاست‌زدگی فرآیند آزادسازی و خصوصی‌سازی

۸-۲-۱۳- بنیادها و نهادهای عمومی

- الف) تقلیل سهام و نهادها در کلیه بنگاه‌ها به زیر ۲۰٪ و تبدیل روش مدیریت‌شان از مدیریت مستقیم به مدیریت سبد سهام
- ب) ارائه پیشنهادها و راهکارهای اجرایی متکی به تجربه چند ده ساله خود برای پیشبرد هر چه بهتر فرآیندسازی و خصوصی‌سازی
- چ) حمایت مالی و اطلاعاتی از انجام تحقیقات و مطالعات مربوط به واگذاری تصدی‌گری دولتی و شبه دولتی به بخش غیردولتی (مافی و طباطبایی ۱۳۸۷)^۱

^۱ روش‌های اجرایی شدن سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، مافی و طباطبایی، انتشارات شادان، ۱۳۸۷، ص ۲۴۱